

fremdeles er uenig med mig deri. Men jeg har dog mange kjendige Skolemand paa min Side, naar jeg holder for, at i det Næblik man kræver det samme Maal af Mathematik af Menneſker paa 18 Aar, som man tidligere krævede af Menneſker paa 16 Aar, ville Kravene voge med Elevernes Evne til at tilegne sig det. Jo lettere Eleverne kunne tilegne sig Stoffet, desto mere vil Læreren føle sig kaldet til at gjøre Opgaver vanskelige og kræve en fuldstændigere Tilegnelse. Vanskeligheden af et Stof og navnlig af Mathematik beror jo ingenlunde paa det udvortes Navn for dets enkelte Dele, men fuldt saa meget paa den Maade, hvorpaa det tages. Enhver veed for Regneopgaver og mathematisk Opgaver, at de indenfor samme Ramme kunne være i allerhøieste Grad forskellige, og det er naturligt, at de Opgaver, der kunne indbefattes under samme fælles Betegnelse, blive for 18 Aars Alderen noget Andet og Mere end for 16 Aars. Dertil kommer jo, at vi netop i de senere Aar have set en Bestræbelse for at spænde Mathematiken op, navnlig gennem Brugen af Opgaver. Man lader sig end ikke nøie alene med de skriftlige, men giver dem en overveieende Plads i den mundtlige Examination, hvorover der foreligger Klage fra flere Skolemand. Medens man, som sagt, i 1871 gik ud fra, at naar det havde viist sig, at et ungt Menneſke ikke havde mathematisk Anlæg, og at det netop vilde være meget byrdefuldt for ham at vedblive med Mathematiken samtidig med de høiere Fordringer, der stilledes til ham i de sproglige Fag, skulde han fuldstændig fritages derfor, saa vil man nu tværtimod spænde hans Evner samtidig i begge Retninger. Man giver ham saa til Erstatning Frihed for forskellige Sprog, for Oldnordisk og for et af de valgfrie levende Sprog, og man tager den franſke Stil bort. Men man — saaledes synes det ibetmindste mig — lægger ikke Mærke til, at det er ikke noget Tilsvarende, at Lættelsen i sproglige Fag ikke saaledes kan tjene til Erstatning for, at man beholder Mathematiken, de to Spørrelser kunne ikke sammenlignes. Netop for den sproglig Anlagte har Sprog ikke den Vanskelighed som Mathematik, og det Samme gjælder naturligvis omvendt for den mathematisk-naturvidenskabelig Anlagte overfor de sproglige Fag. Altsaa, det er for mig et meget stort Spørgsmaal, om vi ikke netop ved saaledes at indføre Mathematik i de to sidste Klasser, trods de paatænkte Lættelser, forøger Byrden istedetfor at lette den; jeg for min Part kan ikke tro Andet, end at vi forøge den. Men dertil kommer jo, at vi slet ikke ere Herrer over, hvorledes Lættelserne gennemføres, eller hvorledes Byrden bliver paalagt; vi kunne her fra denne Sal beslutte om, hvilke Fag der skal undervises i, men samtidig lade vi Ministeren have det fuldstændig i sin Magt at bestemme, baade hvor høit eller hvor lavt der skal gaas i disse Fag, og selv

hvor vi, som her ved Fordringerne i Mathematik og i Latin i de øverste Klasser, ville begænde Stoffmængden, kan han dog gennem sine Censurer og Lærere f. Ex. gjøre Opgaverne vanskelige eller lettere, eftersom han vil forøge eller lette Byrden. At der i saa Henseende er Fare for, at Lovgivningen paa Skolens Omraade kan føre til noget helt Andet, end man har tilfattet; har Erfaringen desværre allerede viist os, og derfor er det overmaade misligt med hele denne Side af vor Virksomhed, saa længe vi ikke fastsætte selve Omfanget for Undervisningen og øve en virksom Kontrol, f. Ex. gennem en fælles offentlig Examenskommission for samtlige Skolers Demittender, med, at Undervisningen ogsaa virkelig ledes i den Land, hvori vi her have ønsket det; vi kunne aabne Skoledørene for forskellige Fag, men i hvilken Skikkelse de gaa igennem disse Døre, staa fuldstændig i Ministerens Haand. Det synes endog saa, som om de ærede Forslagsstillere ikke have været tilfredse med den Myndighed, Ministeren allerede har, men have villet tillægge ham en endnu større Myndighed, en Myndighed, som jeg ibetmindste ikke kan forstaa, hvor den skulde ende. Der staa nemlig i sidste Sætning af § 3: „andre Forandringer i Undervisningen, særlig i 4de Klasse, fastsættes administrativt“ (Afbyrdelse). Ja, naar der staa: „andre Forandringer i Undervisningen“, kan det forklæres ikke blot om høiere og lavere Krav i de enkelte Fag, men om alle andre Ændringer i Undervisningen. Det er virkelig for mig et saa ubestemt Udtryk, at jeg ikke kan se nogen Mening deri. Er Meningen kun den at give Ministeren den Myndighed, han har nu, behøves det jo ikke, men ere de satte ind for at give ham en større Myndighed, kan det blive overordentlig farligt. Smidlid, ere de Herrer enige om, at denne Sætning gaar ud, saa ere vi ude over denne Vanskelighed. I det Hele taget have de Herrer talt om, at det og det skulde bortfalde efter deres Forslag, uden at have sikret sig, at deres Maal naaes, saaledes skulde f. Ex. Prøven i Franſk bortfalde efter § 1. Men Ministeren svarer ganske rigtig dertil: Hvad vil det sige, at Prøven i Franſk bortfalder, naar jeg har Ret til at indføre Prøven i Latin i Stedet. Den Ret har Forslaget ikke frataget ham, og Byrden, han lægger paa 12 Aars Drengen kan blive lige stor, enten det staa der eller ikke. Vil man virkelig have Lættelser, maa man, som vi gjøre, sige til: uden at noget andet Fag kan træde i Stedet. Ligeledes siges der, at den skriftlige Prøve i Latin skal bortfalde med 4de Klasse's Hovedexamen, og det er jo godt, om det kunde ske, men naar vi saa sige til: Der maa overhovedet ikke ske nogen Oversættelse fra Danſk til fremmede Sprog, og navnlig da ikke til Latin, saa siger den ærede Minister: Det kan jeg paa ingen Maade gaa ind paa, Skolerne maa have deres Frihed, Skolerne ønske